

NOG ENKELE HERINNERINGEN AAN MICHEL CASTEELS

Toen ik de bijdrage las van Robert Vanhuffel over Michel Casteels, in G.T. 2000 nr. 4, leek het mij gepast nog enkele herinneringen neer te schrijven over deze merkwaardige Gentse figuur. Niemand zal er wellicht aan twijfelen dat Michel Casteels thuishoort in de galerij Bekende Gentenaars waarvan er de laatste jaren ons teveel en te vroeg ontvallen zijn.

Zij die Michel nooit zijn tegengekomen in Gent, bij een of andere gelegenheid, zijn eerder schaars. Op de meest onverwachte plaatsen dook hij op.

Eindeloos kon hij anekdoten vertellen, vooral over zijn jarenlange loopbaan als journalist. Eén ervan is mij nog altijd bijgebleven. Ik laat ze hem zelf vertellen: “Toen ik nog als sportverslaggever bij de krant Het Volk werkte, moest ik dikwijls wielervedstrijden volgen. Bij een bepaalde wedstrijd was ik toevallig met mijn wagen in de publiciteitskaravaan terecht gekomen die voor de renners uitreed. Het was toen gebruikelijk dat er vanuit die karavaan allerlei publiciteitsmateriaal naar de toeschouwers langs de kant van de weg gegooid werd zoals doosjes lucifers, sleutelhangers, enz. Die dag was ik zwaar verkouden en “ ‘t woater ziekte uit mijne neuze gelijk een fonteine”. Ik had me dan ook goed voorzien van papieren zakdoekjes. Tijdens het rijden gooide ik de gebruikte en doorweekte zakdoekjes naast mij in de wagen tot er zich na verloop van tijd een behoorlijke hoop had gevormd. Tijd om te stoppen om die dingen in een vuilnisbak te gooien had ik niet. En toen kreeg ik een idee, ik draaide het venster open en gooide een voor een de drijfmatte zakdoekjes naar buiten. Het publiek langs de weg, dat dacht dat ik gadgets naar hen gooide, grabbelde ernaar dat het een lust was.”

Ieder jaar wordt door de Stad Gent, ter gelegenheid van de Gentse Feesten, een cursiefjeswedstrijd ingericht. Van bij het begin maakte Michel Casteels deel uit van de jury. Na zijn overlijden, in oktober 1996, kreeg de wedstrijd de naam: “Michel Casteelsprijs voor cursiefjes”. Bij die gelegenheid schreef ik een cursiefje dat aan hem gewijd was. Tijdens de prijsuitreiking van het winnend cursiefje, in december 1997, werd het als een postuum eerbetoon voorgelezen door Machar Van Geyt. De tekst luidde als volgt:

HERINNERINGEN AAN EEN ZACHT ANARCHIST

Het was bitter koud die Sinterklaasavond. De ijzige noorderwind gierde langsheen de gevels van de huizen in het stadscentrum. Enkele weken daarvoor had ik tussen mijn post een uitnodiging gevonden om de viering van de winnaar van de Cursiefjes-wedstrijd bij te wonen. Mijn gewoonte om bij dergelijke gelegenheden minstens een half uur te vroeg te zijn, speelde die keer duidelijk in mijn nadeel. De vrieslucht dwong me een drankgelegenheid in de buurt van

het stadhuis binnen te stappen. Tijdens het nippen aan een hart- en ledenverwarmende hete koffie zwaaide plots de deur van de gelagzaal open. In de deuropening, die even een straal kille lucht binnenliet, verscheen het silhouet van een Bekende Gentenaar. Boven zijn openstaande mantel was een sjaal gedrapeerd die eerder als sieraad dan als kledingstuk diende. Met zijn, door de koude betraande ogen, monsterde hij heel even de aanwezigen en liet zich dan op een zitbank langsheen de muur neervallen. Zonder dat hij ook maar iets gevraagd had pootte de cafébaas een bord rijstepap en een glaasje jenever op het tafeltje voor hem neer. De verbazing in de ogen van het koppel aan het naburig tafeltje, bij het zien van de ongewone consumptie, sprak boekdelen. De vraag die hij verwachtte maar nog niet het stadium van het verbale had bereikt, hoorde ik hem spontaan beantwoorden met: "Dit is nu mijn vast dagelijks rantsoen. 's Morgens drie speculaasjes met een kop koffie en 's avonds een bord rijstepap met een druppeltje." "En met een gouden lepeltje, gelijk hierboven" met de wijsvinger in die richting wijzend. "Op dit rantsoen leef ik al jaren" verduidelijkte hij nog ongevraagd.

Wanneer ik hem even later in de zaal van het stadhuis zag binnenkomen, prikte tussen zijn lippen een kanjer van een dampende sigaar. Een van het soort waarop zelfs Winston Churchill in zijn tijd jaloers zou geweest zijn. Van een rookverbod in openbare plaatsen had hij ofwel nog nooit gehoord, ofwel had hij er duidelijk lak aan. Minuten later, op het kritieke moment wanneer de as van zijn Havannastok dreigde onder invloed te komen van de aantrekkingskracht van de aarde, doorpriemden zijn guitige ogen vruchteloos de ruimte op zoek naar een geschikt recipiënt om er het resultaat van zijn ondeugd in kwijt te kunnen. "Ze hebben hier nog geen serieuze asbak in dit etablissement" orakelde hij met enig gevoel voor het theatrale naar de inmiddels halfvol gelopen zaal. Een enigszins beduusde zaalwachter, na eerst nog vlug in een belendend lokaaltje het gezochte attriboot te hebben opgevist, schoot hem net op tijd ter hulp onder het haast onhoorbaar prevelen van een "Eigenlijk mag je hier niet roken Michel." Maar wie zou het aandurven een zo'n sympathieke figuur zijn sigaar te ontzeggen. Zeker een eenvoudige zaalwachter niet.

Enkele maanden later las ik in de krant het bericht dat zijn overlijden meldde. De bijgaande foto van de strooiwijde van het crematorium liet een goedgevulde tafel met boordevolle jeneverglaasjes zien. Hij had dan toch zijn belofte gehouden die hij dikwijls, spottenderwijze, tijdens zijn leven had gedaan "dat diegene die naar zijn begrafenis zouden komen een druppel zouden krijgen.". Dit was Michel Casteels ten voeten uit. Dit was zijn levensstijl. De stijl van een zachte anarchist.

Bedankt voor alles, Michel, en vaarwel, of ... misschien wel tot weerziens bij een glaasje jenever en een bord rijstepap met een gouden lepeltje.

David MAES